

Profesor Antoni Tajduś

Rektor w latach 2005–2012

Hieronim Sieński
Biblioteka Główna AGH

fot. arch. AGH

Profesor Antoni Tajduś

Antoni Józef Tajduś urodził się 16 lutego 1949 roku w Zamieściu koto Limanowej. W latach 1956–1963 uczęszczał do Szkoły Podstawowej w Tymbarku, a w latach 1963–1967 do Liceum Ogólnokształcącego imienia Władysława Orkana w Limanowej. Po ukończeniu szkoły średniej rozpoczął studia na Wydziale Górniczym AGH, które ukończył z wynikiem bardzo dobrym w 1973 roku, uzyskując tytuł magistra inżyniera ze specjalnością „Projektowanie i Budowa Zakładów Górniczych”. Po studiach zaproponowano mu stanowisko asystenta w Zakładzie Mechaniki Górniczej Instytutu Mechaniki Górniczej Wydziału Górniczego

AGH. Od początku intensywnie pracował naukowo. Bardzo szybko (bo trzy lata od rozpoczęcia pracy) w 1977 roku na podstawie pracy „Numeryczne określanie naprężeń w górotworze lepkośćprężystym, niejednorodnym, pofałdowanym”, napisanej pod kierunkiem profesora Henryka Filcka, uzyskał stopień doktora i wkrótce został powołany na stanowisko adiunkta (1978–1990). W 1989 roku odbył staż naukowy w Sainkt Petersburgu, a w 1992 roku w Kolonii. Kolejnym etapem w karierze naukowej było uzyskanie w 1990 roku stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych, na podstawie rozprawy „Utrzymanie wyrobisk korytarzowych w świetle wpływu czasu na naprężenia, odkształcenia i strefy zniszczenia w górotworze”. Od 1990 roku pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego AGH. W 1993 roku został wybrany na prodziekana Wydziału Górniczego. Jak sam przyznaje, propozycja ta spadła na niego niespodziewanie, zwłaszcza że uważał, iż poza naukowymi nie posiada żadnych zdolności organizacyjnych ani przywódczych. Niedaleka przyszłość wykazała, że nie znał swoich możliwości. Sam profesor ten okres tak wspominał: „W tym czasie sytuacja wydziału była zła, co było wynikiem pogarszającej się sytuacji polskiego górnictwa i nie najlepszego zarządzania finansami wydziału. Pod koniec kadencji dziekana profesora Kazimierza Czapka,

za jego zgodą, przygotowałem reformę wydziału, która sprowadzała się do utworzenia dwóch nowych kierunków (budownictwo i inżynieria środowiska), istotnego zwiększenia przyjęć na kierunek zarządzanie (między innymi utworzenia studiów zaocznych), wprowadzenia jasnego systemu rozliczeń finansowych (ten system później rozwijałem, będąc Przewodniczącym Komisji Budżetowej AGH)”. Znaczącej części pracowników wydziału ta reforma się spodobała, co spowodowało, że po trzyletniej kadencji prodziekana został dziekanem wydziału. Funkcję tę sprawował przez dwie kadencje w latach 1996–2002. W tym czasie wydział bardzo się rozwinął, miał dobre wyniki finansowe. Te sukcesy organizacyjne i wyniki ekonomiczne świadczą, że faktycznie profesor nie doceniał lub nie zauważał swoich talentów i zdolności. W 1998 roku otrzymał tytuł profesora. Intensywna i owocna działalność organizacyjna spowodowała, że coraz częściej widziano w nim rektora AGH. Mimo silnego poparcia ze strony części dziekanów, profesor uważał, że nie jest jeszcze przygotowany do pełnienia tej zaszczytnej, a zarazem odpowiedzialnej funkcji. W efekcie różnych rozmów w latach 2002–2005 pełnił funkcję prorektora. W kolejnych wyborach – w 2005 roku – został wybranyrektorem. Zapewne jego rektorska działalność była dobrze oceniana, gdyż został wybrany również na następną kadencję 2008–2012, pierwszą czteroletnią kadencję w myśl nowej ustawy. Dokonania organizacyjne rektora A. Tajdusia były też dostrzeżone przez inne uczelnie techniczne w Polsce, co zaowocowało powierzeniem mu w latach 2008–2012 funkcji przewodniczącego Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (KRPUT), zrzeszającej ponad 20 polskich uczelni technicznych. Był też członkiem prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP). Profesor przez cały czas pełnienia ważnych funkcji związanych z zarządzaniem akademią – począwszy od prodziekana do rektora – łącznie 19 lat, utrzymywał również wysoką pozycję naukową, co wobec obowiązków na uczelni było niezwykle trudne. Każdą wolną chwilę poświęcał na rozwój naukowy, pisanie artykułów oraz uczestnictwo w ważnych konferencjach krajowych i zagranicznych. Podsumowując działalność rektorską profesora, trzeba zwrócić uwagę na trzy fakty. Pierwszy to ten, że udało mu się zbudować „markę AGH”, która pozwoliła wypromować uczelnię jako najlepszą uczelnię techniczną w kraju i liczącą się w świecie.

Rektorowi A. Tajdusiowi udało się zbudować „markę AGH”, która pozwoliła wypromować uczelnię jako najlepszą uczelnię techniczną w kraju i liczącą się w świecie. Z jego inicjatywy zostały rozpoczęte prace nad systemem Identyfikacji Wizualnej. Na nowo graficznie opracowano i uzupełniono o nazwę AGH godło uczelni, wprowadzono logo AGH, które ma formę stylizowanego orła nawiązując w sposób symboliczny i uproszczony do godła naszej uczelni oraz barw AGH.

Z jego inicjatywy zostały rozpoczęte prace nad Systemem Identyfikacji Wizualnej, które kontynuował zespół ds. promocji AGH. W ramach tych prac wydano specjalną księgę, w której umieszczono wszystkie dokumenty związane z powstawaniem i rozwojem AGH. Na nowo graficznie opracowano i uzupełniono o nazwę AGH godło uczelni, wprowadzono logo AGH, które ma formę stylizowanego orła nawiązując w sposób symboliczny i uproszczony do godła naszej uczelni oraz barw AGH. Drugi fakt to liczba inwestycji w AGH. Tylko podczas drugiej kadencji rektora Tajdusia w latach 2008–2012 zostały zrealizowane 94 różne inwestycje na kwotę 720 mln zł oraz 280 remontów wartych 76 mln zł. Takie sumy robią wrażenie! Zbudowano lub gruntownie przebudowano 12 budynków, które zostały wyposażone w najnowszą, bardzo drogą aparaturę. Kolejne 3 zostały przygotowane do budowy, ale ich budowę kontynuował już następny rektor. Za czasów rektorskich profesora Antoniego Tajdusia zadbano też o estetykę całego kampusu. Elewacje wszystkich budynków zostały odświeżone, przebudowano drogi, zmienione zostało oświetlenie, zatrudniono ogrodników do utrzymania terenów zielonych na uczelni, na uczelni pojawiły się rzeźby. Profesorowi udało się tego dokonać pomimo wielu trudności i stosunkowo krótkiego czasu. Między innymi za te właśnie dokonania otrzymał Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Oscara dla najlepszego rektora kadencji 2005–2008. Wśród większości pracowników akademii panuje przekonanie, że w latach 2005–2012 powstało „Drugie nowoczesne AGH”. Wzrosła też liczba studentów do 36 tysięcy. Profesor zastąpił też doskonałymi kompetencjami menadżerskimi oraz skutecznym dialogiem z gospodarką. Znakomicie przełożyło się to na odpowiednie przygotowanie zawodowe absolwentów AGH do pracy w biznesie, przemyśle i pośrednio w administracji państwowej. Stało się to dzięki podpisaniu przez niego ponad 200 umów na realizację wspólnych programów badawczych i dydaktycznych z firmami z różnych gałęzi przemysłu, co pozwoliło na kontakty studentów z gospodarką i przemysłem jeszcze w czasie studiów. Od 2012 roku jest kierownikiem Katedry Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki Wydziału Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami. W działalności naukowej profesora można wyodrębnić cztery nurty badawcze. Jego główna domena naukowa będąca znaczącym wkładem do światowej nauki górniczej jest związana z mechaniką skał i gruntów oraz geotechniką. Jego badania mieszczą się w kilku dziedzinach, które wzajemnie się przenikają. Pierwszy z nich to projektowanie obudowy kotwowej w kopalniach podziemnych, z uwzględnieniem zróżnicowanego wpływu czynników naturalnych, jakimi

fot. arch. AGH

Portret rektorski profesora Antoniego Tajdusia namalowany przez Pawła Kotowicza

są głębokość eksploatacji, budowa geologiczna, pierwotny stan naprężenia, różne wytrzymałości poszczególnych typów skał w górotworze. Drugi nurt to poszukiwanie metod prognozowania zagrożeń tąpnięciami oraz wstrząsami sejsmicznymi w kopalniach z wykorzystaniem obliczeń numerycznych oraz analizą obciążeń statycznych oraz dynamicznych w górotworze. Związane jest to z problemami bezpieczeństwa pracy w przemyśle wydobywczym, w tym zagrożeniami naturalnymi i technicznymi, zarządzaniem, ochroną środowiska na terenach górniczych. Trzeci (młodszy) z kierunków działalności naukowej obejmuje różne aspekty budownictwa podziemnego w tym szczególnie tunelowego. Dla większości budowanych w ostatnim okresie tuneli Profesor wykonywał różnego rodzaju ekspertyzy i opinie. Czwartym obszarem zainteresowań, który można wydzielić z jego bogatego dorobku, są kwestie oceny polskiego górnictwa i energetyki, odnoszące się do roli węgla kamiennego i brunatnego, jako źródła energii pierwotnej oraz rozwoju

W działalności naukowej profesora można wyodrębnić cztery nurty badawcze. Jego główna domena naukowa będąca znaczącym wkładem do światowej nauki górniczej jest związana z mechaniką skał i gruntów oraz geotechniką.

fot. Z. Sulima

Prof. dr hab. inż. Jerzy Buzek otrzymuje tytuł dhc z rąk rektora Antoniego Tajduśa, 2010 rok

niekonwencjonalnych technologii wykorzystania węgla w gospodarce.

Równie bogato prezentuje się dorobek publikacyjny prof. Antoniego Tajduśa i obejmuje ponad 230 artykułów, 16 książek i monografii, 14 patentów oraz ponad 450 niepublikowanych prac naukowo-badawczych i ekspertyz. Ponadto był współwykonawcą 15 grantów, z czego kierował pięcioma. W trakcie swojej pracy naukowej wypromował 7 doktorów, recenzował również kilkadziesiąt prac doktorskich i habilitacyjnych oraz wniosków profesorskich. Profesor Tajduś w jednym z wywiadów przyznał, że „Kształcimy studentów tak, aby później jako pracownicy spełniali oczekiwania pracodawców. Stuchamy ich uwag i wskazówek, gdzie należy dokonać korekt w programie edukacyjnym lub na co położyć szczególny nacisk. Takie nowoczesne podejście do otoczenia pracodawców potwierdza również ranking Fundacji Edukacyjnej „Perspektyw”, według którego absolwenci

Uroczystości barbórkowe w AGH, rektor A. Tajduś pierwszy od lewej

fot. Z. Sulima

akademii są najlepszymi specjalistami dla pracodawców w województwie małopolskim, zaś w województwach śląskim i podkarpackim znajdują się w czołówce pracowników poszukiwanych przez biznes i przemysł”. Należy podkreślić, że wiele z publikacji profesora to fundamentalne pozycje w specjalistycznej literaturze naukowej, wykorzystywane powszechnie przez teoretyków i praktyków. W zakresie metod matematycznych i numerycznych stosowanych do rozwiązywania problemów geomechanicznych związanych z górnictwem i budownictwem podziemnym funkcjonuje z powodzeniem szkoła naukowa profesora, składająca się z jego doktorantów, która zyskała znaczącą pozycję w skali krajowej, a poprzez publikacje i udział w najważniejszych konferencjach na świecie z tego obszaru badań, wnosi istotny wkład do światowej nauki górniczej.

Ze względu na niezwykłą erudycję i pozycję naukową profesor Antoni Tajduś pełnił i nadal pełni wiele odpowiedzialnych funkcji wybieralnych zarówno w AGH, jak i w instytucjach naukowych, samorządowych, biznesowych. Był i jest nadal członkiem wielu komisji, komitetów, rad naukowych i rad redakcyjnych czasopism zarówno w kraju, jak i za granicą. Lista tych instytucji jest niezwykle długa. Profesor był lub jest członkiem: Sekcji Mechaniki Górotworu Komitetu Górnictwa PAN, Komisji Nauk Technicznych PAU, Stowarzyszenia Polski Komitet Geotechniki, Rady Naukowej Instytutu Mechaniki Górotworu PAN w Krakowie, Komisji ds. Zagrożeń Naturalnych w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Węgiel Kamienny przy Wyższym Urzędzie Górniczym, Międzynarodowego Towarzystwa Mechaniki Skał, Stowarzyszenia Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze, Akademii Inżynierskiej w Polsce, Rady Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Rady Górniczej powołanej przez Ministra Środowiska, Społecznej Rady ds. Narodowego Programu Redukcji Emisji powołanej przez Ministra Gospodarki, Zespołu Ekspertów ds. Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie, Zespołu Ekspertów ds. Restrukturyzacji Górnictwa Węgla Kamiennego, Komisji ds. Tąpań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych przy Wyższym Urzędzie Górniczym, Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie przy Wyższym Urzędzie Górniczym, Rady ds. Edukacji i Badań Naukowych powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Rady Naukowej Stowarzyszenia Wspólnota Polska, założycielem Małopolsko-Podkarpackiego Klastra Czystych Energii, od blisko 10 lat jest przewodniczącym Małopolskiej Rady Gospodarczej powołanej przez Marszałka Województwa Małopolskiego. W latach 2013–2016 był przewodniczącym Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, w której zapadają decyzje w sprawie wszystkich

awansów naukowych w Polsce, począwszy od doktorów aż po profesorów. W latach 2008–2015 był przewodniczącym rady nadzorczej koncernu energetycznego Tauron. Aktualnie jest redaktorem naczelnym kwartalnika „Archives of Mining Science” (czasopisma Komitetu Górnictwa PAN). Ponadto jest członkiem Rady Programowej kilku czasopism dotyczących górnictwa i budownictwa podziemnego oraz energetyki o zasięgu międzynarodowym, między innymi: „Journal of Anhui University of Science and Technology” w Chinach, „Journal Mining Engineering Rudarski Radovi” w Serbii, „Journal of Sustainable Mining”, „Geoinżynieria, drogi, mosty i tunele”, „Nowoczesne Budownictwo Inżynieryjne”. Utrzymuje zawodowe kontakty z wieloma zagranicznymi ośrodkami naukowymi w takich krajach jak: Czechy, Niemcy, Norwegia, Rosja, Słowacja, Ukraina, Węgry, Wietnam, Chiny.

Nie sposób, aby tak znaczące dokonania naukowe, organizacyjne i stowarzyszeniowe nie zostały zauważone i docenione. Profesor A. Tajduś uhonorowany został wieloma odznaczeniami i nagrodami, między innymi: Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Brązowym Krzyżem Zasługi, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Górnictwa”, Małopolską Nagrodą Gospodarczą, Odznaką „Honoris Gratia” nadaną przez Prezydenta Miasta Krakowa, Honorową Odznaką „Zasłużony dla Głównego Instytutu Górnictwa”, Małopolanin Roku 2009, Małopolską Nagrodą Gospodarczą 2010, tytułem „Zasłużony dla KGHM Polska Miedź SA”, Srebrnym Medalem „Za Zasługi dla Województwa Małopolskiego”. Niezwykłym dowodem uznania są otrzymane zaszczytne tytuły doktor honoris causa 8 uczelni: Donbaskiego Instytutu Górniczo-Metalurgicznego w 2002 roku za zasługi w dziele utrwalania polsko-ukraińskich więzi naukowych w dziedzinie górnictwa i wkład w rozwój kadr naukowych dla Ukrainy na Wydziale Górniczym DIGM, Narodowego Uniwersytetu Górniczego w Dniepropietrowsku w 2006 roku, Uniwersytetu Technicznego Nafty i Gazu w Iwano Frankowsku w 2012 roku, Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach w 2013 roku, Uniwersytetu w Miskolcu w 2013 roku, Politechniki Śląskiej w 2015 roku, Politechniki Lubelskiej w 2016 roku i Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w 2017 roku. W 2014 roku rozważany też był start Profesora na prezydenta Krakowa. Nic takiego nie nastąpiło i myślę, że z korzyścią dla akademii i nauki. W tym samym czasie profesor w jednym z wywiadów powiedział: „Jestem człowiekiem czynu. Zaczynając pracę na stanowisku rektora, zacząłem od analizy, stworzyłem wizję uczelni, przełożyłem na strategię, rozbiłem to na zadania. Prawie w 100 procentach udało mi się dokonać tego, co chciałem. Posta-

foto. Z. Sulima

nowitem na przykład, że taka duża uczelnia musi mieć basen. Łatwo nie było, w pierwszym roku brakowało pieniędzy. Ale jak ja coś powiem, to muszę to zrobić. W końcu się udało”. Słowa te niezwykle trafnie podsumowują działalność profesora Antoniego Tajdusa, nie tylko, jako rektora AGH. Jego portret rektorski namalowany w 2012 roku przez Pawła Kotowicza znajduje się w auli głównej AGH.

Rektor A. Tajduś złożył obietnicę przepłynięcia basenu AGH, gdy tylko budowa nowego sportowego obiektu naszej uczelni zostanie zakończona

Źródła do biogramu:

- Górnictwo surowców mineralnych kluczem rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego świata : prof. dr hab. inż. Antoni Tajduś, dr h.c. : doktor honoris causa Politechniki Świętokrzyskiej. Oprac. S. Adamczak. Kielce 2013, 56 s., [foto]
- Mikoś T., Tajduś A., Szumiński A.: Fascynujący świat zabytków podziemnych i naziemnych : górnicy na ratunek najcenniejszych podziemi i miast : 80 lat badań i doświadczeń w zbiorach archiwalnych 100-letniej Katedry Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. Kraków 2019, s. 29-108, [foto]
- Tajduś A.: AGH – pewność zatrudnienia : z prof. dr. hab. inż. Antonim Tajdusiem, Rektorem Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. Rozm. M. Nobis. Miesiąc w Krakowie 2007, nr 3, s. 54-55, [foto]
- Tajduś A.: Górnictwo to nie tylko eksploatacja węgla. Rozm. J. Szerłomski. Biuletyn Informacyjny Pracowników AGH 1999, nr 70, s. 37-38, [foto]
- Tajduś A.: Interesuje mnie wyłącznie liga międzynarodowa : każdy człowiek poszukuje tego, czego nie ma, bo każdy ma jakieś swoje marzenia – mówi Rektor AGH prof. Antoni Tajduś. Rozm. I. Trębacz. Biuletyn AGH 2012, nr 54-55, s. 4-6, [foto]
- Tajduś A.: Ludzie AGH : rozmowa z prof. Antonim Tajdusiem, dziekanem Wydziału Górniczego AGH. Rozm. E. Konieczna. Miesiąc w Krakowie 1998, nr 5, s. 74-76, [foto]
- *Wielka Księga 85-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej*. [Oprac.] zespół aut. K. Pikoń (red. naczelny), A. Sokotowska (dyrektor projektu), K. Pikoń. Gliwice 2004, s. 368, [foto]
- Wspomnienia Profesorów AGH – Prof. dr hab. inż. Antoni Tajduś [online] [przeglądany 5.12.2018]. Dostępny w: <https://100lat.agh.edu.pl/wspomnienia-profesorow-agh-prof-dr-hab-inz-antoni-tajdus/>
- *Złota kronika niezwykłego rocznika 1967-1973 : w 50. rocznicę immatrykulacji na Wydziale Górniczym Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie*, Kraków, 30 czerwca 2017. Red. J. Kuśnierz. Kraków 2017, s. 215-220, [foto]